

Вітковець Софія Віталіївна

Київський національний університет технологій та дизайну (м. Київ)

Наукова керівниця — PhD, Мельник Л.С.

ПОЛІКУЛЬТУРНЕ ВИХОВАННЯ СТУДЕНТІВ ЕКОНОМІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ ЗА РАХУНОК ОБМІНУ В КРАЇНАХ ЄВРОПИ

У сучасному світі глобалізація стирає кордони між країнами, тому академічна мобільність стає важливим інструментом формування полікультурних навичок студентів. В європейському освітньому просторі діалог культур відіграє значну роль у підготовці майбутніх економістів.

Програми обміну дають змогу студентам не лише здобувати освіту за кордоном, а й ознайомитися з різними підходами до бізнесу, міжнародної торгівлі та фінансів. Вони також розвивають навички міжкультурної комунікації, що є важливим для кар'єрного зростання. Сучасне українське суспільство є полікультурним, багатомовним і поліконфесійним, ґрунтується на принципах демократії та культурного плюралізму. Тому питання полікультурності є важливим напрямом розвитку української освіти, яка має бути відкритою до впливів різних культур і готовою до діалогу. Це сприяє розумінню, створює інклюзивне та дружнє середовище для всіх, незалежно від культурного походження.

У вищих навчальних закладах, де навчаються студенти з різних країн, важливо формувати полікультурну толерантність. Це комплексний педагогічний процес, що базується на міжпредметних зв'язках, ефективних методах викладання та сприяє особистісному розвитку. Полікультурне виховання допомагає студентам адаптуватися до нового середовища, розвиває навички міжкультурної комунікації, толерантність і відкритість. Воно ґрунтується на принципах взаємоповаги та взаєморозуміння, інтегруючи культурний контекст у навчальний процес, що сприяє формуванню глобального світогляду.

Європейські університети активно впроваджують ініціативи для розвитку міжкультурного спілкування студентів. Важливу роль відіграють міжкультурні заходи, студентські обміни, фестивалі, академічні програми, семінари, дискусійні

клуби та мовні тандеми. Використовуються інтерактивні методи навчання – рольові ігри, кейс-стаді, культурні матеріали (література, кіно, музика), що занурюють студентів у реальне міжкультурне середовище. У досягненні цілей модернізації системи освіти суттєву роль покликана відіграти академічна мобільність здобувачів та викладачів, завдяки якій, згідно з ідеями Болонського процесу, зміцнюються міжуніверситетські зв'язки, розвивається співпраця в академічному середовищі, відбувається обмін інтелектуальним капіталом, створюються нові дослідні центри, програми та освітні технології. Важливо зауважити, що проект Болонського процесу не обмежується лише країнами Євросоюзу - також країни Азії, Балканські країни та східноєвропейські країни пострадянського простору беруть участь в реформуванні системи вищої освіти відповідно до принципів Декларації. Завдяки йому щорічно на наукові конференції, семінари, стажування, навчання за різними програмами виїжджають мільйони людей. Такий вид мобільності збагачує національні культури і збільшує освітній і професійний досвід її учасників, являє собою істотний фактор системних змін через безпосереднє поширення досвіду.

Окрім Болонського процесу, суттєву роль у міжнародній академічній мобільності відіграють програми обміну, такі як Erasmus+, DAAD та CEEPUS. Вони надають студентам можливість навчатися в провідних університетах Європи, здобувати міжнародний досвід та розширювати професійні перспективи. Наприклад Київський Національний Університет Технологій та Дизайну (КНУТД) активно бере участь у програмі Erasmus+, що надає його студентам та викладачам можливість навчатися та стажуватися в європейських університетах. У рамках цієї програми студенти можуть здобувати досвід навчання за кордоном, розширювати професійні знання та розвивати міжкультурні комунікативні навички. Це сприяє інтеграції української освіти в європейський освітній простір та відкриває нові можливості для майбутніх фахівців. Програма CEEPUS, яка надає можливість для навчання за кордоном, дослідницької діяльності та короткострокової мобільності студентів у Центральній та Східній Європі та Західних Балканах, відкрила

можливості студентам та викладачам з України брати участь у мобільності через спрощену процедуру подання заявки. Програми обміну відіграють значну роль у професійному розвитку студентів економічних спеціальностей, сприяючи формуванню міжкультурної комунікації, покращенню знання іноземних мов та адаптації до міжнародного бізнес-середовища.

Участь у програмах обміну, таких як Erasmus+, надає студентам можливість навчатися в різних країнах, що сприяє розвитку навичок міжкультурної комунікації. Це дозволяє майбутнім економістам ефективно взаємодіяти з партнерами з різних культурних середовищ, що є критично важливим у глобалізованому світі. Досвід, набутий під час участі в програмах обміну, значно підвищує конкурентоспроможність випускників. Знання міжнародних економічних відносин та досвід роботи в міжкультурному середовищі відкривають нові можливості на міжнародному ринку праці.

Мобільність студентів стимулюється різними державними і регіональними програмами. Багато країн укладають двосторонні і багатосторонні угоди в цій галузі. Академічна мобільність відкриває широкі можливості для студентів, але водночас пов'язана з низкою проблем та викликів, які можуть ускладнювати її реалізацію.

Однією з ключових проблем є фінансування академічної мобільності. Участь у програмах обміну часто потребує значних витрат на навчання, проживання та транспорт. МОН України пропонує покривати витрати за рахунок коштів університетів, фондів підтримки освіти, грантів, приймаючої сторони або особистих коштів студентів. Однак не всі студенти мають змогу самостійно фінансувати навчання за кордоном, тому важливо розширювати можливості отримання стипендій та грантів.

Важливою проблемою є невідповідність освітніх стандартів різних країн. Специфіка організації української освіти відрізняється від європейської, що ускладнює зарахування кредитів, отриманих під час навчання за кордоном. Відмінності включають різні співвідношення аудиторних годин та самостійної

роботи, а також розбіжності у трудомісткості курсів. Окрім цього, відсутня єдина система оцінювання успішності студентів, що також створює труднощі при поверненні до навчання у рідному закладі.

Адаптація студентів у новій країні є важливим аспектом академічної мобільності. Через відмінності у традиціях, звичаях і способі життя студенти можуть відчувати «культурний шок». Також мовний бар'єр може ускладнювати комунікацію та навчальний процес. В Україні викладання англійською або іншими іноземними мовами не є стандартною практикою, тому студенти часто стикаються з труднощами при переході на навчання іншою мовою в іноземному університеті.

Ще одним викликом академічної мобільності є відмінності між національними системами освіти. В Україні державні освітні стандарти не передбачають можливості індивідуальних освітніх траєкторій, що є поширеною практикою в європейських країнах. Крім того, у різних системах освіти відрізняється структура курсів, методи викладання та оцінювання знань, що може ускладнювати адаптацію студентів до навчального процесу за кордоном. Розвиток міжнародної академічної мобільності набуває нових форм та можливостей у сучасному освітньому просторі. Нижче розглянемо ключові перспективи цього процесу.

Пандемія COVID-19 значно прискорила впровадження дистанційного та змішаного навчання в університетах по всьому світу. Цей досвід показав, що онлайн-освіта може бути ефективним інструментом для забезпечення академічної мобільності, дозволяючи студентам брати участь у міжнародних програмах без фізичного переміщення. Завдяки віртуальним обмінам та спільним онлайн-курсам, студенти отримують доступ до різноманітних освітніх ресурсів та культурних контекстів, що сприяє їхньому особистісному та професійному розвитку.

Співпраця між університетами різних країн є ключовим фактором у розвитку академічної мобільності. Партнерські угоди дозволяють створювати спільні освітні програми, обмінюватися досвідом та ресурсами, а також спрощувати

процедури визнання академічних досягнень. Наприклад, Сумський державний університет активно розвиває міжнародні зв'язки, пропонуючи студентам можливості для навчання та стажування за кордоном. Такі ініціативи сприяють інтеграції українських студентів у світовий освітній простір та підвищують їхню конкурентоспроможність на ринку праці.

Входження України у європейські та загальносвітові процеси зумовлює трансформацію соціо-культурної парадигми й створюють нові моделі соціального буття сучасного студентства. Впровадження нових методів студентських обмінів та підтримання індивідуальної мобільності з боку держави створює новітній підхід у сприянні економічного зросту країни, політичній стабільності та соціальній збалансованості громадян.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

- 1.Solodka A., Filatova O., Hinkevych O., & Spanatiy O. (2021). Cross-cultural Language Learning: Interpretative Engagement. Arab World English Journal, 12 (3), 82-96. <https://dx.doi.org/10.24093/awej/vol12no3.6>.
- 2.Yerastova-Mykhalus, I., & Savytska, A. (2021). Intercultural Tolerance Formation at Higher Education Institutions. Revista Romaneasca Pentru Educatie Multidimensionala, 13(1Sup1), 315-335.
- 3.Програми міжнародної академічної мобільності студентів. <https://nlu.edu.ua/mizhnarodni-zvjazky/czentr-mizhnarodnoyi-osvity-ta-innovacijnogo-rozvytku/programy-mizhnarodnoyi-akademichnoyi-mobilnosti-studentiv/>.